

PORTFOLIO
Joris Deur,
architect

Als student was Joris Deur al in de ban van het bureau waarvoor Piet Zanstra in 1954 de basis legde. Inmiddels is hij eigenaar van ZZDP Architecten, zoals het bureau nu heet. Missie geslaagd zou je denken. Maar voor achteroverleunen blijkt het nog te vroeg. 'Nederland mag wel wat mooier. Er valt nog een wereld te winnen.'

PRODUCTIE EN TEKST PAUL GEERTS

Joris Deur draait er niet omheen. Toen zijn eigen architectenbureau in 2002 fuseerde met ZZ+P architecten had hij niet verwacht dat het ooit zijn eigen bureau zou worden. Maar inmiddels zijn alle partners met wie hij tien jaar geleden ZZDP vormde vertrokken en staat hij samen met Adam Smit daadwerkelijk aan het roer. Hij draagt de erfenis van een bureau waarvoor de in Leeuwarden geboren architect Piet Zanstra in 1954 de basis legde. In verschillende bezettingen (en onder verschillende namen, met ZZOP als bekendste) is sindsdien gewerkt aan een oeuvre dat overwegend opvalt door het ingetogen, modernistische karakter.

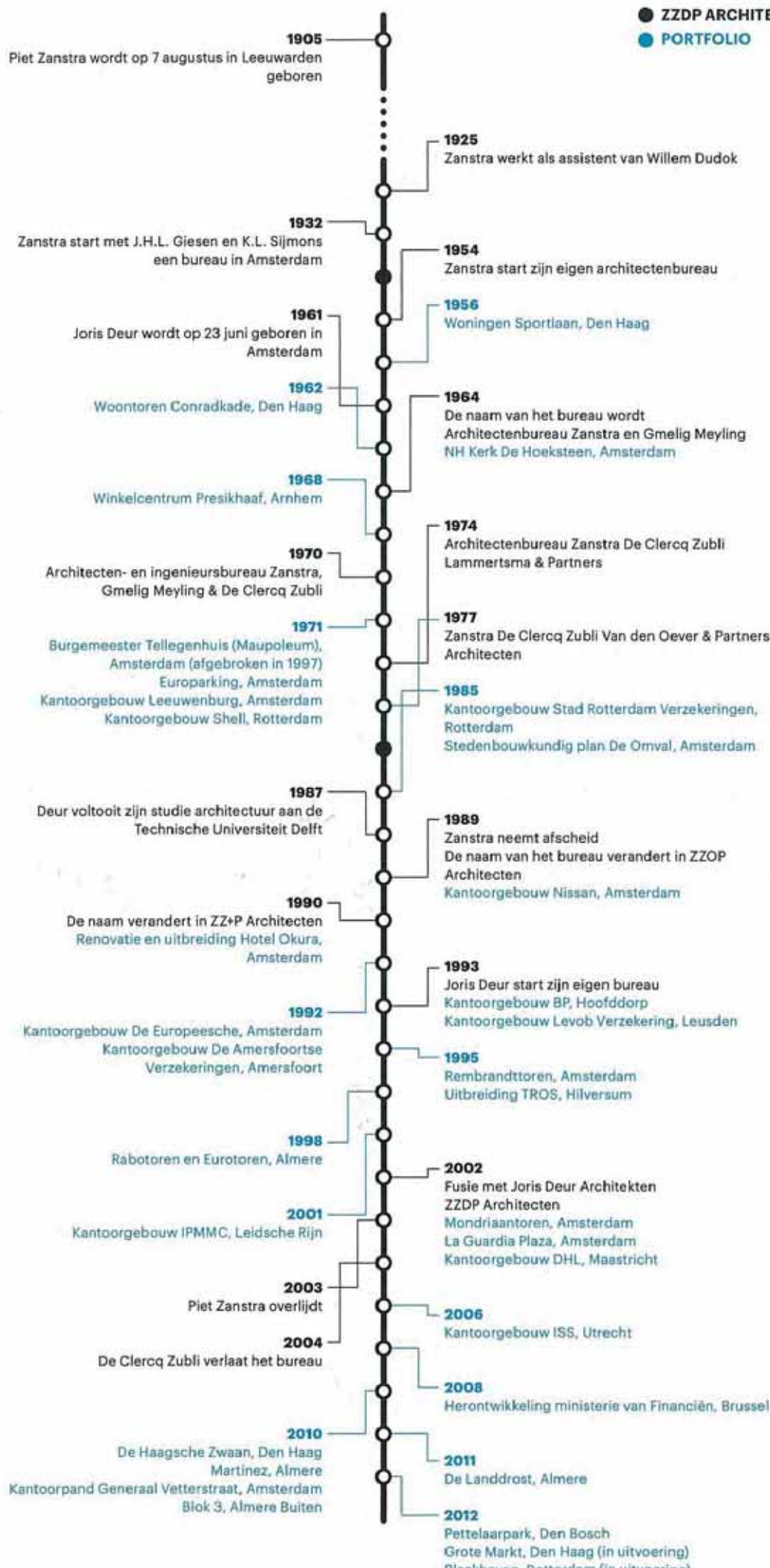
Deur maakte halverwege de jaren tachtig, tijdens zijn studie architectuur aan de TU Delft, kennis met het bureau. 'Het was een gigantische organisatie die het ene project na het andere opleverde. Er waren nogal wat studenten die daarop afgaven. Mij spraken de snelheid en dynamiek juist aan.' Hij omschrijft grondlegger Zanstra als een bouwheer. Zijn collega's en opvolgers hebben daarvan geprofiteerd. En dan met name Peter de Clercq Zubli, die tijdens de opkomst van de projectontwikkeling in de jaren tachtig handig gebruik kon maken van de kennis van Zanstra.

Ondernemingsdrang zit het bureau in de genen. Zanstra nam samen met zijn toenmalige collega's Karel Sijmons en Jan Giesen al in de jaren dertig het heft in eigen handen. Hij ontwikkelde, geïnspireerd door een verblijf in Parijs, een complex atelier- »

'Ik ben geïnteresseerd in hoogbouw. Omdat ik weg ben van Amerikaanse architectuur'

Omdat onder de parkeergarage aan de Marnixstraat in Amsterdam een ruimte voor bussen moest komen, is het gebouw op kolommen geplaatst.

Deloitte

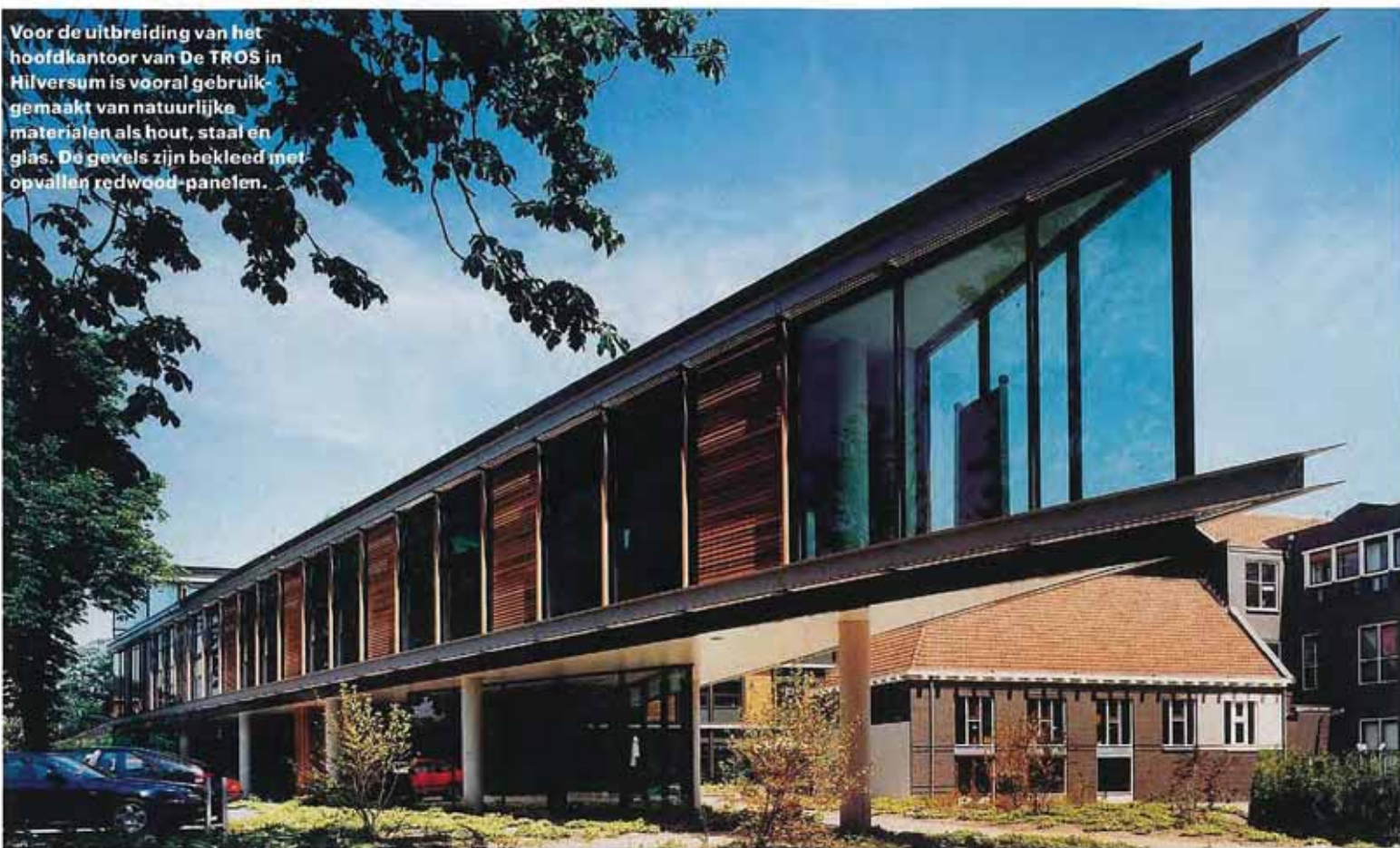
De Haagsche Zwaan heeft een hoogte van 74 meter en dient als een van de toegangspoorten tot Den Haag. Opvallend is de hellende gevel, die twaalf meter over de Utrechtsebaan heen steekt.

La Guardia Plaza in Amsterdam bestaat uit vier torens, waarvan de hoogste 90 meter is. Door hun rondingen lijken de drie lage torens de hoge te omarmen.

'Het kan misschien flamboyanter, maar ons handschrift is sterk'

Voor de uitbreiding van het hoofdkantoor van De TROS in Hilversum is vooral gebruik gemaakt van natuurlijke materialen als hout, staal en glas. De gevels zijn bekleed met opvallende redwood-panelen.

woningen waarmee het drietal vervolgens de boer opging. Een projectontwikkelaar had er wel oren naar. Tot op de dag van vandaag fungeert het karakteristieke bouwwerk aan de Zomerdijkstraat in Amsterdam als schoolvoorbeeld van de Moderne Beweging. Vooral de eerste jaren na de oorlog had Zanstra, die een studie waterbouwkunde volgde, profijt van zijn ondernemende instelling. Hij profileerde zich als manager avant la lettre en verkleinde de kloof tussen architect en projectontwikkelaar.

Niet alleen het ondernemende karakter, ook het oeuvre van het bureau sprak Deur in zijn jonge jaren aan. En dan met name de hoge kantoorgebouwen waarmee het toenmalige Architectenbureau P. Zanstra zich vanaf de jaren vijftig onderscheidde. 'Ik ben geïnteresseerd in hoogbouw,' verklaart Deur. 'Dat komt onder meer doordat ik weg ben van Amerikaanse architectuur.' Begin jaren tachtig maakte Deur om die reden twee studiereizen naar Amerika. Na zijn studie werkte hij vier jaar bij hoogbouw-specialist Helmut Jahn, die met zijn ranke Blaak Office Tower een stempel drukte op het centrum van Rotterdam.

'De torens die in de jaren zestig en zeventig in ons land zijn gebouwd, waren best goed. Daarna hebben Nederlandse architecten zich vooral laten inspireren door de Amerikaanse glasarchitectuur. Al zijn ze

er vanwege het kleinschalige karakter van Nederland nooit in geslaagd die goed na te bootsen. Ik vind het niveau van de kantoren die eind jaren tachtig zijn opgeleverd nogal matig. Dat kan ik beter, dacht ik. Daarom ben ik in 1993 mijn eigen bureau begonnen.'

Deur wijst op Diemercircle in Amsterdam, een in 2000 opgeleverd kantoorgebouw van zijn hand dat laat zien wat hij beoogt. De twee kantoorpanden op het haakvormige terrein vormen door de ronding aan de straatzijde overduidelijk een eenheid. Door de schuin oplopende constructie aan de achterzijde krijgt het een enigszins eigenwijze uitstraling. Hoewel verschillende kleuren en materialen zijn gebruikt, vindt Deur dat het goed in balans is. 'Het heeft een sterke uitstraling, mooie geledingen en het is spectaculair door de plastic, de gevelbehandeling en zijn massa,' aldus de architect in een in 2004 verschenen jubileumboek over het bureau.

Gevels met gaatjes

Daarmee keerde hij zich af van een architect als Abe Bonnema, die volgens Deur vooral 'gevels met gaatjes' heeft neergezet. 'Veel Nederlandse architecten benaderden gebouwen van te dichtbij, waardoor de kwaliteit vanaf een afstand niet meer zichtbaar is.' Dat geldt ook voor een aantal ontwerpen van het bureau zelf. Hij heeft er begrip voor. »

Zoet & zuur De meningen

Faciliteitsmanager Andre Key van de TROS: 'Het karakteristieke van de uitbreiding van het TROS-kantoor is dat die één geheel vormt met de oudbouw, een voormalig lyceum. De uitbreiding bestaat uit twee taartpunten die allerminst kolossaal ogen. Er is veel glas in verwerkt, zoals je bij een klassiek schoolgebouw mag verwachten. Het is bovendien een uitermate werkbaar gebouw, al leveren de punten ook inefficiënte ruimte op. Maar dat geeft wel lucht. De directie is ervan gecharmeerd. Daarom zijn we voor het vergroten van de nieuwbouw opnieuw in gesprek met ZZDP.'

'Blikvangers zijn niet erg, maar dan moeten ze wel goed zijn'

Zoet & zuur De meningen

Noor Mens, architectuurhistoricus:

'ZZDP architecten ontwerpt kantoren, hotels, scholen en woningen. Behalve nieuwbouw maakt ook hergebruik van bestaande panden deel uit van de opdrachtenportefeuille. Hoe divers het oeuvre ook is, het borduurt voort op het klassieke modernisme van de grondleggers van het bureau. De in de loop van vele decennia opgebouwde expertise maakt ZZDP een professionele sparringpartner. Daardoor ontstaan gebouwen die een heldere beeldtaal combineren met optimaal gebruikscomfort. In hun uiterlijke vormgeving variëren ze door het materiaalgebruik, door opvallende insnijdingen of toevoegingen en door de detaillering.'

'Eind jaren tachtig zijn in een hoog tempo kantoorpanden neergezet. Ik schaam me er niet voor, maar of we er trots op moeten zijn? Dat is dan weer een andere vraag. Maar de snelheid is er inmiddels uit. En dat komt de kwaliteit alleen maar ten goede.'

Opvallend is dat de beeldtaal van het bureau na bijna zestig jaar nog altijd sterk leunt op het modernisme. 'We springen niet extreem uit de band. Waarom? Omdat ingetogenheid leidt tot een bepaalde zake-lijkheid.' Bescheidenheid typeert het oeuvre van ZZDP. Als voorbeeld noemt hij Martinez, het kantoorpand in Almere dat in het oog springt door de vlakken die langs elkaar lijken te schuiven. 'Het kan misschien flamboyanter, maar ons handschrift is blijkbaar zo sterk dat we zelfs in deze mindere tijd genoeg werk hebben.' De ondernemingsdrang van Deur speelt daarbij zeker een rol.

Te veel blikvangers

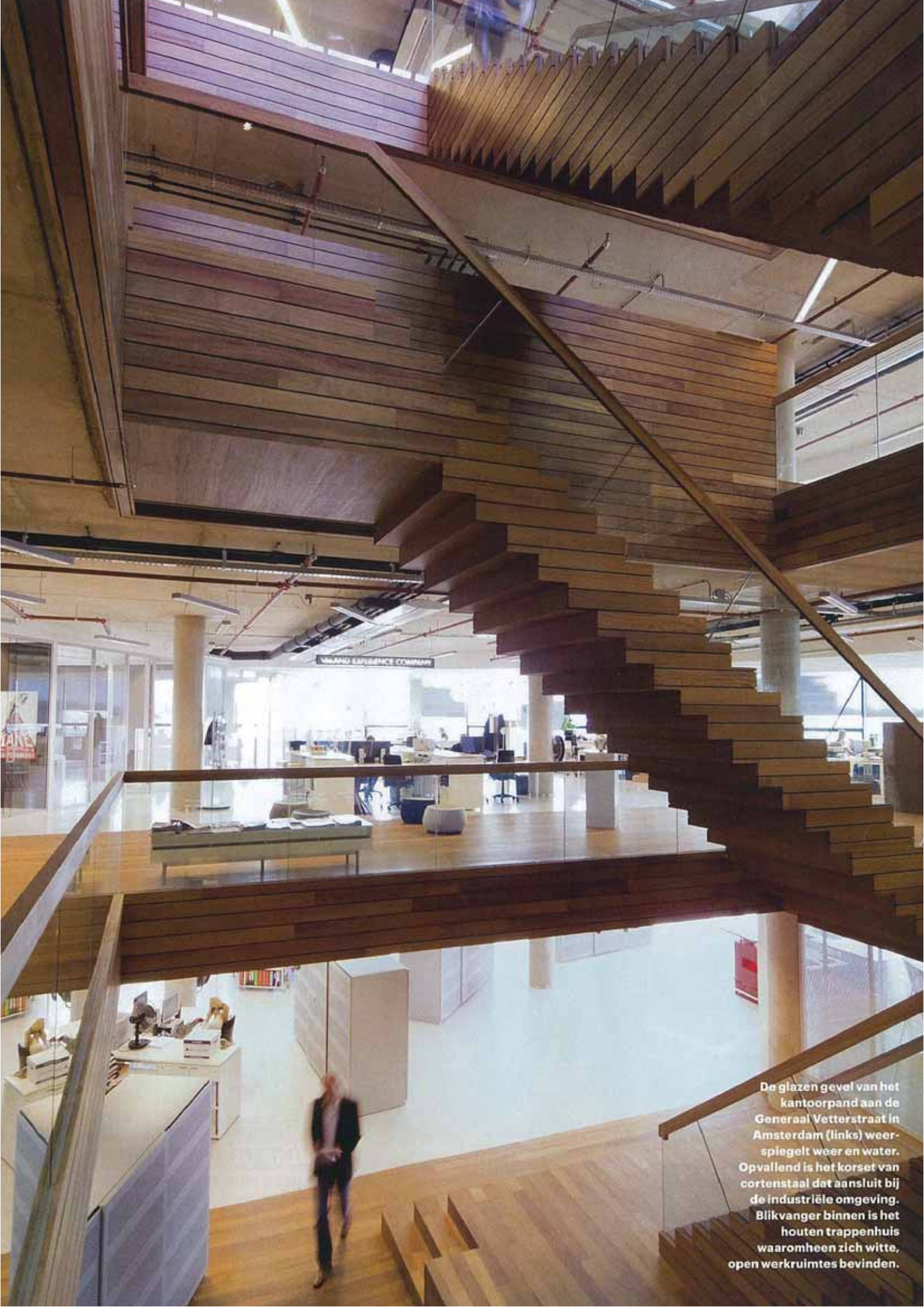
Hij is er de architect niet naar om achterover te leunen. Want zeker op landelijk niveau vindt Deur dat er nog het nodige valt te verbeteren. Reden waarom hij sinds 2005 deel uitmaakt van de werkgroep Laten We Nederland Mooier Maken. Ons land is volgens hem aan het verloederen. 'Er zijn te veel blikvangers. Dat is op zich niet erg, als ze maar goed zijn.' Maar dat is vaak niet het geval: zo stoort hij zich aan de geluidsschermen langs de Neder-

landse snelwegen. En dan met name aan het gebrek aan eenheid. 'Rijkswaterstaat haalt overal een ander kunstje uit,' volgens Deur 'het gevolg van lokale bewijsdrang.'

Toch twijfelt hij aan de effectiviteit van de werkgroep. 'Als ondernemer kun je weinig doen, daarvoor moet je bij de politiek zijn. Daarom heb ik me aangesloten bij het netwerk ruimtelijke ordening van de VVD, al valt er aan het beleid van die partij ook het nodige te verbeteren.' Hij vindt ook dat overheden zich niet als ondernemers zouden moeten opstellen. Gemeenten die maar grond blijven uitgeven, dat leidt onherroepelijk tot problemen als leegstand.

ZZDP is de laatste jaren steeds vaker betrokken bij de herontwikkeling van bestaande panden, waaronder het Rembrandtpark Gebouw, dat wordt omgebouwd tot hotel en hotelschool. 'Ook dat is een gevolg van het grote portfolio van het bureau. We nemen ook zelf initiatieven. Voor de Rijkspostspaarbank bij de Omval in Amsterdam bedenken we bijvoorbeeld zelf een plan dat we onder de aandacht brengen van mogelijk geïnteresseerden.' Ook daarin herkent Deur zichzelf in Zanstra, die hij vlak voor diens overlijden in 2003 nog heeft ontmoet. 'Die opdrachtgeverswereld ligt mij,' besluit hij in de geest van zijn voorganger. ©

www.zzdp.nl

De glazen gevel van het kantoorpand aan de **Generaal Vetterstraat** in Amsterdam (links) weer- spiegelt weer en water. Opvallend is het korset van **cortenstaal** dat aansluit bij de industriële omgeving. Blikvanger binnen is het houten trappenhuis waaromheen zich witte, open werkruimtes bevinden.